

مجموعه مقالات سبک زندگی

جلد سوم

سرویراستار
امیر قربانی

فهرست

دیباجه ۱۱

مفهوم پردازی روان‌شناسی سبک زندگی / کاترین ثیرلوی و دومینیک آبتون مترجم: امیرقربانی

۱. بیماری‌های سبک زندگی ۱۹
۲. رفتارهای سبک زندگی ۲۱
۳. ظهور مدل‌های بیماری سبک زندگی ۲۴
۴. سنجش رفتارهای سبک زندگی ۳۰
۵. آثار عوامل اجتماعی - جمعیت‌شناختی بر سلامت و سبک زندگی ۳۱
- ۱-۵. تفاوت‌های جنسیتی در سبک زندگی ۳۴
- ۲-۵. تفاوت سنی در انتخاب‌های سبک زندگی ۳۵
- ۳-۵. تفاوت‌های اجتماعی - اقتصادی در انتخاب‌های سبک زندگی ۳۶
۶. سبک‌های مدرن زندگی ۳۹
۷. سبک‌های زندگی در زندگی روزمره ۴۱
- ۱-۷. خوابیدن ۴۲
- ۲-۷. مسافرت ۴۲
- ۳-۷. کار، مراقبت و مسئولیت‌های دیگر ۴۳
- ۴-۷. فعالیت‌های فراغتی ۴۴
- نتیجه‌گیری ۴۵

نکات کلی	۴۵
منابع	۴۶

سبک‌های زندگی و هویت‌ها / کِن رابترز مترجم: محمد خیری

درآمد	۴۹
۱. سبک‌های زندگی: تعاریف و گونه‌شناسی‌ها	۵۱
۱-۱. ماکس وبر ۱۹۲۰-۱۸۶۴	۵۱
۲-۱. نتووبری‌ها	۵۳
۳-۱. تعاریف	۵۵
۴-۱. گونه‌شناسی‌ها	۵۸
۲. مسئله هویت پست مدرن	۶۱
۱-۲. تزلزل ساختارهای مدرن	۶۱
۲-۲. گزینه‌های جدید	۶۳
۳-۲. راه‌حل فراغتی؟	۶۵
۴-۲. مدعیات موجه	۷۰
۳. سبک‌های زندگی امروزم	۷۳
۱-۳. مجردهای جوان	۷۳
۲-۳. سبک‌های زندگی طبقه متوسط	۷۶
۳-۳. سبک‌های زندگی و سایر تقسیم‌بندی‌ها	۸۱
چکیده	۸۵
مطالعه بیشتر	۸۶
منابع	۸۷

سبک زندگی و فرهنگ مصرفی / مایک فدرستون مترجم: مهدی عبوضی

درآمد	۹۱
۱. فرهنگ مصرفی	۹۴

۲. اقتصاد کالاهای مصرفی و فضای اجتماعی سبک‌های زندگی	۹۹.....
پی‌نوشت	۱۱۱.....
منابع	۱۱۲.....

فراغت، سبک زندگی و ساخت جایگاه اجتماعی / دِرک وین مترجم: محمد حقانی فضل

مقدمه	۱۱۳.....
۱. محیط	۱۲۱.....
۲. فعالیت‌های فراغتی	۱۲۴.....
نتیجه‌گیری	۱۳۷.....
منابع	۱۴۰.....

سبک‌های زندگی و جایگاه اجتماعی / لوئیجی برزانو و کارلو جنوا مترجم: امیر قربانی

۱. چشم و هم‌چشمی	۱۴۲.....
۲. طبقات اجتماعی و گروه‌های منزلتی	۱۴۷.....
۳. فردی شدن، همسان‌سازی و تمایزگذاری	۱۵۳.....
۴. میدان، عادت‌واره و کردارهای اجتماعی	۱۶۳.....
نکات مهم	۱۷۶.....
پی‌نوشت	۱۷۷.....
منابع	۱۸۰.....

دیدگاه‌های ناظر به فرهنگ مصرف‌کننده / مایک فدرستون مترجم: حسام گودرزی

چکیده	۱۸۳.....
مقدمه	۱۸۴.....
۱. تولید مصرف	۱۸۵.....
۲. شیوه‌های مصرف	۱۸۸.....
۳. لذت، تصورات و رؤیاهای مصرف	۱۹۷.....

۲۰۷	پایان سخن
۲۰۹	پی‌نوشت‌ها
۲۱۰	منابع

دییاجه

اصطلاح سبک زندگی از جمله اصطلاحاتی است که به طور چشمگیر در حوزه علوم اجتماعی، روان شناسی و زیرشاخه های آن ها به کار می رود. این مفهوم که در واقع برای تشریح وضعیت زندگی انسان در همه ابعاد آن نضج یافته است، در حوزه های مختلف علوم انسانی به وفور مورد استفاده قرار می گیرد و دامنه کاربرد آن چنان گسترده شده است که امروزه برخی از اندیشمندان ایده جایگزینی این مفهوم به جای برخی از مفاهیم مرسوم و سنتی را مطرح می سازند. مفهوم سبک زندگی با مجموعه قابل توجهی از مفاهیمی همچون فرهنگ، منزلت، رفتار، سلیقه و مُد پیوندی ناگسستنی دارد و گستره آن تمامی ابعاد فردی و اجتماعی آدمی را دربرمی گیرد. به باور برخی، سبک زندگی در دامن علوم انسانی غربی سربرآورده و بالنده گشته است. فارغ از داوری در این باب، آنچه مهم است دنبال کردن نحوه پدیدآیی این مفهوم، پیشینه آن، رهیافت های مختلف به سبک زندگی و مفاهیم و حوزه های همبسته با آن در علوم ناظر به این مبحث است. این مهم بدون مطالعه آثار صاحب نظران و اندیشمندان این حوزه میسر نخواهد شد.

از آنجا که موضوع سبک زندگی به مثابه موضوعی آکادمیک در کشور ما عمر چندانی ندارد و زمینه دسترسی به مجموعه نسبتاً جامعی از آثار اصلی ناظر به این حوزه چندان هموار نیست، ضرورت معرفی تعدادی از آن ها احساس می شد. بر این اساس، پس از تتبع فراگیر و شناسایی منابع اصلی حوزه سبک زندگی، آثاری از آن

بین انتخاب و پروژه ترجمه آن‌ها در دستور کار گروه سبک زندگی پژوهشکده سبک زندگی قرار گرفت. ماحصل تلاش‌های صورت گرفته، پیش‌تر در قالب دو جلد منتشر شد و جلد سوم از این مجموعه، حاوی شش اثر از چهره‌های شاخص در حوزه علوم اجتماعی و روان‌شناسی، با هدف معرفی محوری‌ترین مؤلفه‌های مربوط به سبک زندگی گردآوری شده است که در ادامه مروری بر آن‌ها خواهیم داشت.

۱. مفهوم‌پردازی روان‌شناسی سبک زندگی؛ کاترین ثیرلوی و دومینیک آپتون: پژوهشگران حوزه روان‌شناسی.

در این اثر، مفهوم سبک زندگی و تأثیر عوامل متنوع جمعیت‌شناختی بر آن بررسی شده است. هدف نویسندگان واریسی این مسئله است که آیا تمرکز نخست‌وزیر، دولت، سیاست‌گذاران، کارمندان دولت و متخصصان مراقبت از سلامت بر سبک زندگی امری موجه و ضروری است یا نه. پرسش آن‌ها این است که روان‌شناسان و متخصصان حوزه سلامت چگونه می‌توانند با «افزایش فشار» بر خدمات‌رسانی سلامتی مواجه شوند؟ نویسندگان با برشمردن بیماری‌های عمده سبک زندگی، تعریفی از سبک‌های زندگی سلامت‌محور و روان‌شناسی سبک زندگی ارائه می‌دهند و در ادامه به بررسی نقش عوامل خطرزا در مدل سبک زندگی مربوط به بیماری می‌پردازند. از دیدگاه ایشان، ابزار سنجشی مقبولی به عنوان یک «استاندارد طلایی» برای هیچ‌یک از رفتارهای سبک زندگی وجود ندارد.

۲. سبک‌های زندگی و هویت‌ها، کین رابرتز: استاد جامعه‌شناسی در دانشگاه لیورپول و چستر.

این نوشتار با تعاریف و گونه‌شناسی‌ها آغاز می‌شود و بدین موضوع اشاره دارد که از دوران ماکس وبر به این‌سو در جامعه‌شناسی، تمایز طبقات شغلی از گروه‌های منزلت (که مبتنی بر سبک‌های خاصی از زندگی هستند) موضوعی عادی انگاشته می‌شود. رابرتز در ادامه خاطرنشان می‌سازد که تضعیف تقسیمات و ساختارهای اجتماعی قدیمی‌ترین نیاز را در افراد و گروه‌ها پدید آورده است که به منابع دیگری برای هویت‌سازی متوسل شوند. در این میان

از فراغت به عنوان منبعی هویت بخش سخن به میان می‌آید و درباره نقش آن بحث، و براین نکته تأکید می‌شود که درباره نقش فراغت نباید اغراق کرد. از منظر نویسندگان این نقش نه به زیان نشانگرهای قدیمی تراجتماعی همچون مشاغل، سن و جنسیت بلکه در ترکیب با آن‌ها صورت می‌گیرد.

۳. سبک زندگی و فرهنگ مصرفی، مایک فدرستون: جامعه‌شناس انگلیسی.

طبق تحلیل فدرستون امروزه «سبک زندگی» بین فردیت، خودبیانگری و خودآگاهی سبک شناختی پیوند برقرار می‌کند. از این منظر، همه رفتارهای فرد، اعم از لباسی که می‌پوشد، سخنی که بر زبان می‌راند، اوقات فراغت، غذا و نوشیدنی که برای صرف کردن انتخاب می‌کند، خانه‌اش، اتومبیلش، کارهایی که در تعطیلات انجام می‌دهد و غیره... همگی باید به عنوان نشانه‌های فردیت سلیقه و مفهوم سبک دارنده یا مصرف‌کننده به شمار آیند.

هدف از به‌کارگیری اصطلاح فرهنگ مصرفی نیز تأکید بر این موضوع است که دنیای کالا و اصول ساختارمندی برای درک جامعه معاصر، اهمیت اساسی دارند. به علاوه، هنگام سخن درباره اقتصاد کالاهای فرهنگی، اشاره به رویکرد بوردیو مبنی بر تصدیق خودگردانی اعمال خاصی است که باید به لحاظ پویایی درونی، اصول و فرایندهای سازمان‌دهی درک شود که در زمینه خاصی ایفای نقش می‌کند و به‌گونه‌ای عمل می‌کند که با اقتصاد هم‌تراز است. فدرستون برای این که به این رویکرد به‌طور عینی ترپردازد و تحلیلی از سبک‌های زندگی به دست دهد، کتاب «تمایز» بوردیو را به عنوان محور بحث خود قرار می‌دهد.

۴. فراغت، سبک زندگی و ساخت جایگاه اجتماعی، درک وین، جامعه‌شناس.

نویسنده در این مقاله به تحلیل پاره طبقه‌ای از طبقه متوسط می‌پردازد. او برای این کار، تلاش کرده است تا برخی از دیدگاه‌های بوردیو در کتاب تمایز و نیز نظرات فدرستون در تحلیل پست مدرنیسم را صورت‌بندی کند. وین درصدد بیان این مطلب است که می‌توان طبقه متوسط نوظهور را با توجه به میزان تملک سرمایه فرهنگی و اقتصادی، متمایز کرد و یکی از ویژگی‌های بارز این سرمایه، فعالیت‌هایی است که این گروه در فراغت انجام می‌دهند. بدین

ترتیب، او فعالیت‌های فراغتی طبقه‌های متوسط جدید را بررسی می‌کند. این بررسی بر اساس مطالعات قوم‌نگاری و موردپژوهی دربارهٔ ساکنانی است که در یک مجتمع مسکونی خصوصی زندگی می‌کنند و خود مجتمع دارای امکانات فراغتی است.

۵. سبک‌های زندگی و جایگاه اجتماعی، لوئیجی برزانو و کارلو جنوا: پژوهشگر ایتالیایی در دیارتمان «فرهنگ‌ها، سیاست و جامعه» در دانشگاه تورین.

در این مقال، سبک زندگی به منزلهٔ جلوه‌ای از جایگاه اجتماعی قلمداد می‌شود و نویسندگان مروری بر دیدگاه‌های اندیشمندانی همچون وبلن، وبر، زیمل و بوردیو و تفسیر آن‌ها از سبک زندگی انجام می‌دهند. بحث محوری وبلن به رابطهٔ سبک زندگی و مصرف خودنمایانه مربوط می‌شود و دیدگاه او حول محور رقابت بسط پیدا می‌کند. وبر سبک زندگی را به مثابهٔ فرمی اجتماعی می‌داند که اعتبار اجتماعی یک گروه منزلتی را نشان می‌دهد. مارکس تمایزهای منزلتی را وابسته به تقسیمات طبقه‌ای می‌داندست و سبک‌های زندگی به‌طور کلی، اشکالی از رفتار برآمده از انتخاب‌های فردی است. سبک‌های زندگی از منظر زیمل، نقش دوگانهٔ «ترکیب گروه و توصیف آن» را ایفا می‌کنند و بالاخره، سبک زندگی از دیدگاه بوردیو مجموعه‌ای از ذائقه‌ها، باورها و کنش‌های نظام‌مندی است که در میدان‌های مختلف اجتماعی بر اساس سرمایه در اختیار و عادت‌واره‌های عاملان شکل می‌گیرد و یک طبقه یا بخشی از یک طبقهٔ معین را از طبقات دیگر متمایز می‌کند.

۶. دیدگاه‌های ناظر به فرهنگ مصرف‌کننده، مایک فدرستون، جامعه‌شناس انگلیسی.

نویسنده در این نوشتار به بررسی سه تفسیر دربارهٔ فرهنگ مصرف‌کننده پرداخته است. تفسیر نخست، فرهنگی را معرفی می‌کند که حول انباشت کالاها بحث می‌کند و موجب کنترل بیشتر مصرف می‌شود. دیدگاه دوم در باب شیوه مصرف است و بر شیوه‌های متغیر مصرف کالاها یا اجناس تمرکز می‌کند که موجب پدید آمدن تمایز می‌شوند. دیدگاه سوم لذت‌های زیبایی‌شناختی و

هیجانی، امیال و رؤیاهایی را بررسی می‌کند که زاده مکان‌های خاص مصرفی و تصور فرهنگی مصرف‌کننده است. افزون بر این، نویسنده به بحث درباره گرایش‌هایی به آشفتگی فرهنگی و طبقه‌بندی‌زدایی درون فرهنگ مصرف‌کننده می‌پردازد که برخی، از آن با عنوان پست مدرنیسم یاد می‌کنند.

در پایان بر خود لازم می‌دانم مراتب سپاسگزاری صمیمانه خود را از جناب آقای دکتر محمدتقی فعّالی، ریاست محترم پژوهشکده سبک زندگی، بابت پشتیبانی معنوی و علمی در تمام مراحل این پروژه اعلام دارم. از همکاری و همراهی مترجمان محترم آقایان محمد حقانی فضل، حسام گودرزی، محمد خیری و مهدی عیوضی نیز کمال تشکر را دارم. از همکاران عزیز گروه سبک زندگی به ویژه آقایان عبدالرضا آتشین صدف، سیدعلی آقایی و اکبر موسوی قدردانی و سپاسگزاری می‌کنم. امیدوارم که این اثر گامی سودمند در مسیر غنابخشی به ادبیات علمی سبک زندگی در زبان فارسی باشد و پژوهشگران و اندیش‌وران نکته‌سنج ما را از دیدگاه‌ها و نکات اصلاحی‌شان بهره‌مند سازند.

امیر قربانی

تایستان ۱۴۰۰